

УДК 7.012:001.891:
687.1.016(73-15)

DOI:10.30857/2617-
0272.2020.4.13.

ЧУПРИНА Н. В., ДАВИДЕНКО І. В., КУДРЯВЦЕВА Н. І., ДАНИЛЮК О. В.
Київський національний університет технологій та дизайну

ПРОЕКТНО-ОБРАЗНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ КОСТЮМА ЕПОХИ «ДИКОГО ЗАХОДУ» ТА ЙОГО ВПЛИВ НА СУЧАСНІ МОДНІ ТЕНДЕНЦІЇ

Мета дослідження полягає у виявленні закономірностей еволюції проектного образу ковбоя в умовах кризи маскулинності в масовій культурі протягом ХХ століття та його вплив на сучасні модні тренди.

Методологія: для визначення естетичних та проектно-художніх характеристик образу застосовано літературно-аналітичний та компаративний методи дослідження першоджерела; здійснено стилістичний та композиційний аналіз сучасних модних тенденцій, заснованих на адаптації проектних характеристик образу ковбоя в дизайні костюма.

Результати: встановлено що образ і символ ковбоя в світовій культурі має неабиякий вплив на тенденції чоловічої та жіночої моди як протягом ХХ століття, так і сьогодні. Цей вплив обумовлено рядом соціальних, економічних та екологічних факторів, при співузгодженості яких виникає естетично-образна потреба у поверненні образу ковбоя, як рольової моделі в суспільстві та як образу-символу в культурі, мистецтві та дизайні. Охарактеризовано принципи впровадження художньо-композиційних складових образу ковбоя в сучасних колекціях костюма в сегменті масової моди. Визначено засоби поширення ідеї розумного споживання (*smart consumerism*) та реновації текстилю в дизайні модного одягу. На основі передпроектного аналізу визначено образно-художній інтерес до адаптації властивостей одягу в стилістиці «вестерн» до формування індивідуального гардеробу споживача. Сформовано концепцію проектування та розроблено структуру відповідної колекції для широких верств споживачів одягу як продукту моди.

Наукова новизна полягає у виявленні основних проектно-художніх характеристик історичного костюма епохи «Дикого Заходу» та їх трансформації в сучасному проектуванні одягу при розробці образно-композиційної структури костюма. Охарактеризовано елементи знаково-інформаційної стилістики даного проектного образу та визначено їхній вплив на сучасні модні тенденції як в чоловічій, так і в жіночій моді. Описано підходи до дизайну та художнього моделювання жіночого одягу як продукту моди на основі реновації виробів з текстилю.

Практична значущість обумовлена можливістю використання результатів дослідження при проектуванні одягу для чоловіків та жінок в ретро- та еко-стилістиці «вестерн», беручи до уваги актуальні модні тренди, а також можливість прогнозувати подальший розвиток образу ковбоя в масовій культурі та його вплив на формування модних тенденцій.

Ключові слова: проектний образ; стилістичні характеристики; ретро-тенденції; екодизайн; *smart consumerism*; реновації текстилю; денім; індивідуальний гардероб споживача; сучасні модні тенденції.

Вступ. Костюм сьогодення часто створюється на основі модних тенденцій попередніх років, десятиліть, а подекуди навіть століть. Циклічність моди з одного боку обмежує її творців у креативності, з іншого – дає нескінченну можливість самовідтворення, переосмислення й осучаснення образів, застосовуючи в якості проектного арсеналу естетичні та образно-художні можливості екодизайну та

стилістики ретро в різних проявах. Серед основних модних тенденцій сучасності, екологічна мода щороку стає все більш популярною. Людство поступово усвідомлює важливість і роль природи, адже лише відчуваючи відповідальність, кожен з нас робить маленькі кроки, спрямовані на захист навколишнього середовища. Дедалі більше брендів та компаній у всьому світі відмовляються від використання та

розповсюдження натуральних шкіри та хутра.

Ще одним масовим трендом став ковбойський стиль, або стиль «вестерн». В останні роки образ ковбоя переживає своєрідний ренесанс у масовій культурі. Певним чином, випасання худоби та виконання фізичної праці на ранчо – це своєрідна ностальгічна мрія маргіналів ХХІ ст. На екрані все частіше з'являються герої в «стетсонах» і така тенденція звісно ж не могла не вплинути й на модну індустрію. Сьогодні стилістика «Дикого Заходу» стає дедалі популярнішою з ряду причин. На думку культурологів та мистецтвознавців світові знову потрібні сильні чоловічі образи для наслідування. В першу чергу, зараз суспільство переживає своєрідну кризу маскулинності, або простіше кажучи – чоловік стає дедалі менш мужнім.

Протягом ХХ ст. в процесі взаємовпливу образу й історичних подій еволюціонував стиль життя та самоідентифікація ковбоя, а також сприйняття його як проектного образу основними верствами суспільства. Кожного десятиліття змінювався зовнішній вигляд «пастуха», його значення й сприйняття як американською, так і світовою спільнотою. В свою чергу, естетичні уподобання ковбоїв вплинули на розвиток музики, образотворчого мистецтва, літератури, кінематографа та сфери моди завдяки семантиці та символізму, притаманним їм в те чи інше десятиліття. Відповідно, становлення так званого «ковбойського стилю» говорить про спроби чоловічого одягу відбити природню ідентичність у все більш штучному світі.

Аналіз попередніх досліджень.

Вплив образу ковбоя, сформованого протягом ХХ століття, на сучасне американське суспільство досліджено багатьма істориками, мистецтвознавцями та культурологами. Зокрема, американська лінгвістка та культуролог Л. Кірбі сформулювала уявлення про мужність даного соціального прошарку, що відбилась

на їхній культурі та самоідентифікації у науковій статті «Cowboys of the High Seas: Representations of Working-Class Masculinity on Deadliest Catch» (опубліковано в періодичному виданні University of Texas at Austin) [10]. П. Коєн з Lawrence University в публікації «Cowboys Die Hard: Real Men and Businessmen in the Reagan-Era Blockbuster» визначив походження основних культурних стереотипів стосовно ковбоїв, котрі беруть свій початок безпосередньо з американського кінематографа середини ХХ ст. [11]. Втім, вплив образу ковбоя на різні аспекти культурного простору вийшов далеко за межі Америки. Так, професор The University of Western Australia Д. Йоргенсен провів подібне дослідження, безпосередньо вивчаючи культуру австралійських фермерів, результатом якого стала публікація «Aboriginal Australian Cowboys and the Art of Appropriation» [3]. Він визначив та охарактеризував критерії взаємовпливу цих культур різних континентів, що поширювався завдяки розвитку культурно-економічних відносин в світі. Крім того, американські історики моди, дослідники одягу та побуту епохи «Дикого Заходу» втілили результати своєї дослідницької праці в літературі, образотворчому мистецтві, кінематографі. Техаський дослідник ковбойського костюма та історик Т. Бьорд у книзі «100 years of Western Wear» [16] дає одну з найбільш повних характеристик одягу ковбоїв протягом історії їх існування, ілюструючи це зразками з авторських та музейних колекцій. Історик Л. Вілсон в статті «American Cowboy Dress: Function to Fashion» більш детально зосередилась на місці вбрання ковбоя в американській моді ХІХ–ХХ ст. [9].

Постановка завдання. В умовах сучасної «кризи маскулинності» питання повернення до перевірених ретро- та еко-тенденцій стає особливо актуальним. В останні роки естетика історичного костюма Дикого Заходу кінця ХІХ – початку ХХ століть переживає своєрідний ренесанс у масовій

культури: на екранах та подіумах все частіше з'являються герої в характерних крилатих капелюхах; картаті сорочки та джинси не полишають гардероб різних верств споживачів; оформлення костюма бахромою застосовується дизайнерами переважної кількості дизайнерських брендів при проектуванні модного одягу різних класів. Задля того, аби створювати актуальний сьогодні модний продукт, необхідно розуміти значення та визначити характеристики основних художньо-композиційних складових стилістики «Дикого Заходу» в масовій культурі й те, з якими естетичними, образно-художніми та соціо-культурними змінами це пов'язано.

Результати дослідження. Ковбойська культура «Дикого Заходу» має багаторічну історію, оскільки її особливості відображують спадщину 150 років. Вона безперервно змінювалась і все одно знаходила прихильність споживачів та здійснювала вплив на все більшу кількість людей. Невимущість на початку ХХ століття, воєнізована маскуліність і надмірна жорсткість воєнного та післявоєнного періодів, зухвала сексуальність та бунтарство чоловічого образу 1960-х та 1970-х рр. в США – всі ці зміни так чи інакше були пов'язані зі змінами естетичних характеристик образу ковбоя як архетипу американського чоловіка. Ці ж тенденції згодом поширились на Європу і, як наслідок, образ «чоловіка часу» впливав на модні тенденції як чоловічої, так і жіночої моди, посиляючись на протиставлення чоловічого та жіночого образів (мода 1950-х років), або апелюючи до їхніх спільних рис (стильовий напрям «унісекс» 1970-х).

Американський історик та дослідник цього феномену епохи Дикого Заходу Д.Г. Мьордок вбачав в ковбоях засади виняткової американської ментальності та культури. Він називає ковбоя епохи Дикого Заходу (1860–1890 рр.) чимось більшим, ніж маскарадним образом з кінострічок ХХ століття [4].

Найбільш автентичним втіленням образу ковбоя вважається кінний пастух або пастух-прикордонник 1860–1890-х рр. періоду освоєння території Дикого Заходу США. Гардероб ковбоя складався, в першу чергу, з плечового одягу (курток, піджаків, плащів, пончо, сорочок, нагрудників, жилетів) та поясного одягу (штанів різної ширини і шкіряних накладок на штани для верхової їзди, або як їх називали на Дикому Заході – чапсів). Взуття ковбоя – високі (до середини гомілки) шкіряні чоботи на підборах. Що ж стосується знакового головного убору, то в ХІХ ст. і він ще не набув своєї знаковості та виразності – широкі криси капелюха виконували лише захисну функцію, від того роль головного убору пастуха міг виконувати будь-який крилатий капелюх, від солом'яного бриля, до формених капелюхів армії конфедерації часів Громадянської війни.

На початку ХХ століття стилістика вбрання та побуту Дикого Заходу, або просто «вестерн», та образ ковбоя все ще існували в своєму природньому середовищі південно-західних штатів. В цей період одяг ковбоя виконував здебільшого ергономічні функції – зручність в процесі виконання важкої фізичної праці. Естетичні та соціальні функції були представлені в меншому ступені: як завжди, одяг ковбоя відрізнявся в залежності від регіону, достатку й етносу пастуха, а естетика цього вбрання завдячувала впливу мексиканської, корінної індіанської та африканської культур, згідно до недавніх досліджень в сфері популярної американської культури [8]. Пізніше, з появою мандрівного водевілю і з розвитком жанру «вестерн» в літературі, драматургії та кінематографії вбрання ковбоя стало більш декорованим, інформативним і зрештою менш практичним. Індустріалізація ХХ століття змінила умови виконання робіт на фермі, автоматизація та машинізація вплинула на одяг робочого класу, зокрема в сфері сільського господарства. Паралельно розвиток видовищного родео вивів образ ковбоя в категорію «персонажа» початку

регіональної, а згодом національної культури США (рис. 1).

Починаючи з 1920-х рр. американські, а згодом і європейські фільми популяризували образ ковбоя, сформувавши стійкі стереотипи, як позитивні, так і негативні. У деяких випадках ковбой виступає агресивним розбійником, в інших – пропагує чесність, відвагу та патріотизм [13]. Стереотипність образу ковбоя, його ототожнення республіканським ідеалам величності Америки вплинули на зовнішній вигляд героя. Так, костюм ковбоя на екранах в період 1930-х – 1950-х рр. став відверто маскулинним і водночас надмірно декорованим, вдаючись до театральності та дещо гротескного перебільшення. Капелюх ковбоя ставав дедалі вищим, ширшим, фігурним, бахрома набувала навмисно більш декоративного характеру, нехтуючи своєю первинною функціональністю. Завдяки розвитку хімічної промисловості тканини набули широкого спектру кольорів, а вбрання ковбоя відійшло від натуральних відтінків в бік яскравого колориту.

Американський історик Т. Бьорд визначає 50-ті рр. ХХ ст. як «золотий час»

ковбойської культури, вказуючи на паралельний розвиток жанру кантрі музики і остаточне формування автентичної американської культури та її головного героя Америки – ковбоя [16, с. 112]. Таким чином, знакові тенденції повсякденного чоловічого одягу 1950-х років вплинули на ширину плеча, крій рукава та коміра в одязі ковбоя, а соціально-політичний клімат країни змінив естетичну складову, символіку та роль героя у суспільстві. В свою чергу 1960-ті рр. стали закінченням історії ковбоїв в Голлівуді, пояснюючи це рядом причин, зокрема соціально-політичними змінами в США наприкінці 1950-х – початку 60-х рр. [17, с. 150]. З розвитком руху хіпі й появою нового ідеалу чоловіка, мужні, радикальні й войовничі ковбої поступилися місцем космополітам з пацифістськими поглядами. В цей період жанр кіно-вестерна поширився на європейський материк, а Італія стала осередком нової «європейської ковбойської культури». Ковбой у фільмах класика італійських «спагеті»-вестернів С. Леоне відрізнявся від свого американського пробразу (рис. 2).

Рис. 1. Ковбой епохи «Дикого Заходу» (зліва) та ковбой-персонаж початку ХХ ст. (справа)

Рис. 2. Ковбой американських вестернів 1950-х рр. (зліва), та італійських «спагеті» вестернів кінця 1960-х рр. (справа)

Б. Фрідланд, культуролог і дослідник феномену італійського вестерну, вказує на те, що на протигагу американському героїзму, в картинах С. Леоне ковбої стають анти-героями, набувають рис «живих», неоднозначних персонажів, позбувшись ідеологічного звеличення Америки [2, с. 94–98]. Все це відобразилося на зовнішності героїв: одяг ковбоя в «спагеті»-вестерні майже не декорований, кольорову гамму запозичили в автентичних зразків одягу ковбоїв XIX ст., а самі чоловіки на екранах стали виглядати більш брутално, потваринному мужньо, без глянцю 1950-х рр.

Традиційне, або радше «призначене традиційним» в 1950-х роках, вбрання ковбоя в новому десятилітті здавалось архаїчним і надто театральним. Американці самі почали усвідомлювати безглуздість гіперболізованого патріотизму ковбоя. Парадоксальним було використання ковбойських мотивів в одязі хіпі. Зокрема, автори «Енциклопедії народного вбрання Сполучених Штатів» вказують на те, що протягом останньої половини XX століття представники молодіжного руху хіпі під час створення своїх ансамблів надихались не лише етнічним стилем корінних американців, але й «західним або ковбойським» стилем. Рок-музиканти в 1960–70-х рр., зокрема Дж. Моррісон, вокаліст гурту the Doors, використовував елементи ковбойського вбрання як символ домінуючої маскулинності [1, с. 115]. Пізніше в США ковбой став одним з найбільш популярних персонажів жанру, остаточно змінивши як саме значення слова «ковбой», так і ставлення сучасників до образу [14, с. 314]. Згодом в 1980-х та 1990-х рр. з приходом республіканської партії до влади в США образ ковбоя дещо реабілітувався, ставши частиною ностальгічної культури 1950-х рр. Насправді «обладунки» ковбоя, як то шкіряні чапси, характерного крою сорочки та жилети, гостроносі чоботи та крислаті капелюхи ніколи не втрачали своєї актуальності в Сполучених Штатах, особливо якщо їхній носій хотів продемонструвати

власні соціально-політичні погляди [15]. Так американський дизайнер Р. Лорен повернув популярність образу ковбоя наприкінці XX століття, взявши за основу свого виняткового стилю традиції вбрання «Дикого Заходу» та створивши квінтесенцію усіх існуючих донині ознак, а не просто достовірно повторивши архаїчний образ [7].

В наші дні стилістика «Дикого Заходу» стає дедалі популярнішою з ряду причин. В першу чергу, сьогодні суспільство переживає своєрідну кризу маскулинності, або простіше кажучи – поступову втрату чоловіками колишньої «героїчної» мужності [5, 6]. В умовах наростаючої екологічної кризи зростає підсвідомий потяг людей до всього природнього і натурального. Зважаючи на те, що в США ковбой та його ранчо і сфера діяльності в цілому завжди протиставлялися технологічному урбанізму, не дивно, що саме ці речі набувають популярності на піку глобалізації. Таким чином, повернення ковбойського образу в соціо-культурне середовище обумовлено не лише соціальними, а й екологічними змінами.

Існує й третя, фінансово-економічна складова «кризи маскулинності» й повернення ковбоїв в актуальну масову культуру. Ускладнення в світовій фінансовій системі потребують рішучих дій фінансистів, домінуюча частина яких є чоловіками і причина цього факту парадоксально криється саме в специфіці сфери діяльності та потребі діяти рішуче й мужньо. Схожі тенденції в суспільно-економічній сфері спостерігались й на початку XX ст., коли ковбої поступово стали рольовою моделлю для більшості чоловіків США [12].

Завдяки вищезгаданим факторам так званий «ковбойський» стиль систематично повертається в моду і в XXI столітті. Тенденції постмодернізму та безперервного цитування в сфері культури і мистецтва, що розпочалися ще в 90-х рр. XX ст., дозволяють сучасним дизайнерам брати за основу вбрання ковбоя не якогось одного з

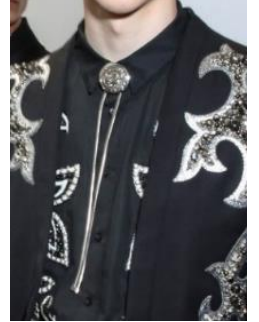

періодів, а узагальнений образ кінного пастуха, сформований та викристалізований протягом усієї історії його існування.

Тому дизайнери світових брендів не можуть не звертати увагу на запит функціональності в одязі та образу, продиктованого емоційними потребами нового покоління. В сучасних колекціях таких відомих брендів як *Balmain, Dior, Ralph Lauren, Philipp Plein, Versace, Mango, Calvin Klein, Antonio Marras* та ін. використовуються елементи ковбойського одягу від епохи Дикого Заходу до образу «міського ковбоя» 1980-х рр.

Одним з найбільш впізнаваних і від того популярних елементів запозичення з

класичного ковбойського одягу є крилатий капелюх. Втім сьогодні, завдяки порівняно низькій популярності головного убору як невід'ємного елемента гардеробу, ковбойський капелюх якщо й зустрічається, то здебільшого на подіумі або як елемент видовищного чи характерного вбрання в стилістиці «вестерну». Решта художньо-композиційних складових образу ковбоя, будь-то знакові краватки-боло голлівудських ковбоїв, винятковий крій та оздоблення сорочок, високі шкіряні чоботи на підборах чи знакова торочка – всі ці елементи залишаються актуальними вже не один сезон і будуть такими ще довгий час (табл. 1).

Таблиця 1. Ознаки образу ковбоя в колекціях сучасних дизайнерів

Елементи образу ковбоя	Приклади впровадження художньо-композиційних складових образу ковбоя в сучасних колекціях			
1	2	3	4	5
Головний убір	 <p>Ralph Lauren 2017</p>	 <p>Dior 2018</p>	 <p>Versace 2018</p>	 <p>Balmain 2020</p>
Шийні аксесуари	 <p>Dsquared2 2019</p>	 <p>Calvin Klein 2019</p>	 <p>Balmain 2018</p>	 <p>Versace 2020</p>
Сорочка	 <p>Ralph Lauren 2017</p>	 <p>R13 2018</p>	 <p>The Gigi 2018</p>	 <p>Versace 2018</p>

Продовження таблиці 1

1	2	3	4	5
Взуття	 Asos 2019	 Mytheresa 2019	 Maison Margiela 2019	 Dsquared2 2019
Оздоблення	 Gucci 2016	 Dsquared2 2018	 Versace2020	 Balmain 2020

Рис. 3. Ескізи авторської колекції жіночого одягу, розробленої в стилістиці вестерну

Рис. 4. Ескізи авторської колекції жіночого одягу, розробленої в стилістиці вестерну, із застосуванням фактурної обробки текстильних залишків деніму

Виходячи з результатів передпроектного аналізу в ході дослідження було визначено основні характеристики споживачів перспективної колекції одягу на основі проектно-образних характеристик костюма епохи Дикого Заходу, а саме – жінки від 20 до 25 років, що з одного боку не підтримують тенденцій конс'юмеризму, оскільки купують новий одяг лише кілька разів на півроку, переймаються екологічністю придбаного одягу й не проти були б носити одяг, створений на основі реновації матеріалів, а з іншого боку – сліdkують за модними тенденціями і схильні змінювати свій образ. Все це говорить про поширення ідеї розумного споживання (*smart consumerism*), що набирає популярності в останні роки й яка лежить в основі концепції проектованої колекції.

Виходячи з попередньо закладеної концепції даної колекції жіночого одягу в стилістиці «Дикого Заходу» вирішено застосувати вторинну переробку деніму як проектної практики екодизайну та ідеї розумного споживання в сучасному дизайні костюма. Не зважаючи на посилену комерціалізацію різних напрямів моди, як і будь-якої іншої сфери дизайн-діяльності в наш час, головною метою реалізації задуму та проектування ескізів стало не рефлексивне створення пропозиції, а проектна відповідь на попит цільової групи. Таким чином, колекція покликана стати чимось більшим, аніж просто товар, претендуючи на статус модного продукту, що включає в себе певну систему цінностей, сукупність переконань та соціально-психологічних ознак. Саме таке обґрунтування концепції повною мірою впливає на структурну складову колекції, а саме – колекція-гардероб цільової споживчої групи. Завдяки цьому сезонність колекції представлена у повному спектрі – від нижньої білизни, купальних костюмів, сукняно-сорочкового асортименту, трикотажної

групи та демісезонного одягу, аж до верхнього одягу зимового періоду (рис. 3).

Кожна з цих груп містить необхідні загальні ознаки обраної стилістики та відповідає загальному вибору матеріалів. Так верхній одяг, як демісезонний так і зимовий, не містить натуральної шкіри чи хутра, оскільки екологічність колекції є однією з головних і принципових її ознак. В цьому випадку необхідна ергономічна функція захисту від зовнішніх погодних умов досягається заміщенням натуральних матеріалів синтетичними (штучне хутро), або ж використовуються інші матеріали, що за певних умов обробки можуть стати розумною споживчою альтернативою – «джинсове хутро», фактурна обробка текстильних залишків деніму (рис. 4).

Крім того, більшість потенційних споживачів даної колекції під час передпроектного опитування зазначили, що ковбойська, або «вестерн»-стилістика в одязі їм до вподоби, в той час коли чверть опитаних показали протилежне до неї ставлення. Такий результат з одного боку дає змогу заручитися інтересом і попитом більшості споживачів при створенні колекції одягу, а з іншого – дозволяє новою інтерпретацією створеного проектного образу змінити ставлення меншості. Зважаючи на історичність вбрання ковбоя в період «Дикого Заходу» чи однієї з декад ХХ ст., переважна більшість опитаних підтримує тенденції циклічності моди й повернення ретро-трендів попередніх десятиліть.

Висновки. В епоху переосмислення культури та мистецтва минулого повернення певних ретро- та еко-тенденцій завжди пов'язано із їхньою сучасністю та актуальністю в умовах сьогодення. Одним з найбільш впізнаваних образів-символів сучасного глобалізованого світу став звичайний кінний пастух Сполучених Штатів Америки або ковбой – унікальний випадок популярного образу світової культури, що залишається актуальним, цілісним та

оригінальним з моменту виникнення до нашого часу. Як показало дослідження, образ ковбоя за природою свого походження завжди був і залишається образом свободи, втіленням архетипу чоловічої самодостатності та сили, впевненості в собі та в завтрашньому дні. Відповідно, в дослідженні визначено основні проектні характеристики образу ковбоя як соціокультурного та етномистецького феномену, який широко застосовується в сучасній дизайн-діяльності, зокрема в проектуванні костюма. Головними елементами оздоблення модного костюма в стилістиці вестерну визначено декоративні елементи образу ковбоя: бахрама і торочка, фігурна аплікація, металеві заклепки та декоративна вистрочка, люверси та шнурівка, декоративні написи тощо. Окремим декоративним елементом стало застосування методу реновації виробів з деніму, адже це дало змогу використовувати нові фактури вже знайомих матеріалів при проектуванні колекції жіночого

модного одягу в системі «гардероб споживача».

Оскільки основним змістовно-асоціативним джерелом розробки колекції став проектний образ американського ковбоя, знакові фактурні, силуетні та конструктивно-декоративні вирішення було взято саме з обраної стилістики. Так, моделі жіночого одягу позбавлені зайвої стереотипної романтизації, в асортименті переважають штани, джинси, шорти та комбінезони на противагу традиційним сукням та спідницям. Переважають приталені силуети у поєднанні з прямими та розширеними для верхнього одягу, поєднання яких також відповідає художньо-композиційним характеристикам історичного костюма Дикого Заходу. Відповідно, естетика та художньо-образна основа костюма епохи Дикого Заходу є невичерпним джерелом для прогнозування актуальних модних тенденцій та розробки моделей модного одягу різних класів та різного призначення для впровадження та розповсюдження на світових модних ринках.

Література

1. Lynch A., Strauss M. D. *Ethnic Dress in the United States: A Cultural Encyclopedia*. Lanham, Maryland: Rowman & Littlefield, 2015. 326 p.
2. Fridlund B. *The Spaghetti Western: A Thematic Analysis*. Jefferson, North Carolina: McFarland & Company, Ink., Publishers, 2006. 296 p.
3. Jorgensen D. *Aboriginal Australian Cowboys and the Art of Appropriation*. *University of West Australia press. Occasion: Interdisciplinary Studies in the Humanities*. 2013. Vol. 5. P. 1–24. URL: <https://arcade.stanford.edu/occasion/aboriginal-australian-cowboys-and-art-appropriation> (дата звернення: 25.08.2020).
4. Murdoch D. H. *The American West: The Invention of a Myth*. Reno, Nevada: The University of Nevada Press Publisher, 2001. 136 p. URL: <https://arcade.stanford.edu/occasion/aboriginal-australian-cowboys-and-art-appropriation>.
5. Сайт журналу "Fashionbeans". URL: <https://www.fashionbeans.com/article/western-cowboy-trend-menswear/> (дата звернення: 14.12.2019).
6. Сайт журналу "FASHIONISTA". URL: <https://fashionista.com/2018/06/cowboy-style-fashion-trend-2018> (дата звернення: 01.06.2018).
7. Сайт журналу "Harpers' Bazar". URL: <https://www.harpersbazaar.com.au/fashion/cowboy-style-18434> (дата звернення: 09.04.2019).
8. Bowers J. *"American" Cowboy Style: Global and Historical Origins of Clothing of the American West* (poster). Ken State University Publisher, 2017. 186 p.
9. Wilson L. *American Cowboy Dress: Function to Fashion*. *Dress Journal, Maney Publisher*. 2001. Vol. 28 (1). P. 40–52. URL: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1179/036121101805297680> (дата звернення: 12.12.2019).
10. Kirby L. A. *Cowboys of the high seas: representations of working-class masculinity on deadliest catch*. *The Journal of Popular Culture*. 2013. Vol. 46, No. 1. P. 109–118. URL: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1111/jpcu.12018> (дата звернення: 14.03.2020).
11. Cohen P. *Cowboys Die Hard: Real Men and Businessmen in the Reagan-Era Blockbuster*. *Film &*

History: An Interdisciplinary Journal. 2011. Vol. 41. P. 71–81. DOI: [10/1353/flm.2011.0024](https://doi.org/10.1353/flm.2011.0024).

12. Griffin P. Gendering Global Finance: Crisis, Masculinity, and Responsibility. *School of Social Sciences Press, University of New South Wales*. 2013. P. 10–34. URL: <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/1097184X12468097> (дата звернення: 07.09.2020).

13. DeArment R. K. *Deadly Dozen: Forgotten Gunfighters of the Old West*. Norman, Oklahoma: The University of Oklahoma Press Publisher, 2012. 408 p.

14. Bergen R. *The Film Book. A Complete Guide to the World of Cinema*. London: Dorling Kindersley Ltd Penguin Random House Company, 2011. 352 p.

15. Сайт журналу "Robb Report". URL: <https://robbreport.com/style/fashion/western-menswear-trend-explained-2875567/> (дата звернення: 23.10.2019).

16. Beard T. *100 Years of Western Wear*. Layton, Utah: Gibbs Smith Publisher, 2001. 195 p.

17. Savage W. W., Jr. *The Cowboy Hero. His image in American History and Culture*. Norman, Oklahoma: The University of Oklahoma Press Publisher, 1979. 169 p.

References

1. Lynch, A., & Strauss, M.D. (2015). *Ethnic Dress in the United States: A Cultural Encyclopedia*. Lanham, Maryland: Rowman & Littlefield [in English].

2. Fridlund, B. (2006). *The Spaghetti Western: A Thematic Analysis*. Jefferson, North Carolina: McFarland & Company, Inc., Publishers [in English].

3. Jorgensen, D. (2013). Aboriginal Australian Cowboys and the Art of Appropriation. *University of West Australia press. Occasion: Interdisciplinary Studies in the Humanities*. 5. 1–24. URL: <https://arcade.stanford.edu/occasion/aboriginal-australian-cowboys-and-art-appropriation> [in English].

4. Murdoch, D.H. (2001). *The American West: The Invention of a Myth*. Reno, Nevada: The University of Nevada Press Publisher URL: <https://arcade.stanford.edu/occasion/aboriginal-australian-cowboys-and-art-appropriation> [in English].

5. Сайт журналу "Fashionbeans". URL: <https://www.fashionbeans.com/article/western-cowboy-trend-menswear/> (Last accessed: 14.12.2019) [in Ukrainian].

6. Сайт журналу "FASHIONISTA". URL: <https://fashionista.com/2018/06/cowboy-style-fashion-trend-2018> (Last accessed: 01.06.2018) [in Ukrainian].

7. Сайт журналу "Harpers' Bazar". URL: <https://www.harpersbazaar.com.au/fashion/cowboy-style-18434> (Last accessed: 09.04.2019) [in Ukrainian].

8. Bower, J. (2017). *"American" Cowboy Style: Global and Historical Origins of Clothing of the American West (poster)*. Ken State University Publisher [in English].

9. Wilson, L. (2001). American Cowboy Dress: Function to Fashion. *Dress Journal, Maney Publisher*, 28 (1). 40–52. URL: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1179/036121101805297680> [in English].

10. Kirby, L.A. (2013). Cowboys of the high seas: representations of working-class masculinity on deadliest catch. *The Journal of Popular Culture*, 46. 1. 109–118. URL: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1111/jpcu.12018> [in English].

11. Cohen, P. (2011). Cowboys Die Hard: Real Men and Businessmen in the Reagan-Era Blockbuster. *Film & History: An Interdisciplinary Journal*. 41. 71–81. DOI: [10/1353/flm.2011.0024](https://doi.org/10.1353/flm.2011.0024) [in English].

12. Griffin, P. (2013). Gendering Global Finance: Crisis, Masculinity, and Responsibility. *School of Social Sciences Press, University of New South Wales*. 10–34. URL: <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/1097184X12468097> [in English].

13. DeArment, R.K. (2012). *Deadly Dozen: Forgotten Gunfighters of the Old West*. Norman, Oklahoma: The University of Oklahoma Press Publisher [in English].

14. Bergen, R. (2011). *The Film Book. A Complete Guide to the World of Cinema*. London: Dorling Kindersley Ltd Penguin Random House Company [in English].

15. Сайт журналу "Robb Report". URL: <https://robbreport.com/style/fashion/western-menswear-trend-explained-2875567/> (Last accessed: 23.10.2019) [in Ukrainian].

16. Beard, T. (2001). *100 Years of Western Wear*. Layton, Utah: Gibbs Smith Publisher [in English].

17. Savage, W.W., Jr. (1979). *The Cowboy Hero. His image in American History and Culture*. Norman, Oklahoma: The University of Oklahoma Press Publisher [in English].

DESIGN CHARACTERISTICS OF WILD WEST COSTUME AND ITS INFLUENCE ON MODERN FASHION TRENDS

CHUPRINA N. V., DAVYDENKO I. V.,
KUDRYAVTSEVA N. I., DANYLUK O. V.
Kyiv National University of Technologies and Design

Purpose. Identification patterns of evolution of the design image of the cowboy in the crisis of masculinity in popular culture during the twentieth century and its impact on modern fashion trends.

Methodology. Literary-analytical and comparative methods of research of the original source are used to determine the aesthetic, design and artistic characteristics of the image; stylistic and compositional analysis of modern fashion trends based on the adaptation of the design characteristics of the image of a cowboy in the design of the suit is committed.

Results. It is established that the image and symbol of the cowboy in world culture has a significant impact on the trends of men's and women's fashion both during the twentieth century and today. This influence is due to a number of social, economic and environmental factors, the coherence of which creates an aesthetic and figurative need to return the image of the cowboy as a role model in society and as a symbol in culture, art and design. The principles of introduction of artistic and compositional components of the image of a cowboy in modern collections of a suit in a segment of mass fashion are characterized. The means of spreading the idea of smart consumerism and renovation of textiles in the design of fashionable clothes are determined. Based on the pre-project analysis, the figurative and artistic interest in the adaptation of the properties of clothing in the style of "western" to the formation of the individual wardrobe of the consumer is determined. The design concept is formed and the structure of the corresponding collection for

ПРОЕКТНО-ОБРАЗНЫЕ ХАРАКТЕРИСТИКИ КОСТЮМА ЭПОХИ «ДИКОГО ЗАПАДА» И ЕГО ВЛИЯНИЕ НА СОВРЕМЕННЫЕ МОДНЫЕ ТЕНДЕНЦИИ

ЧУПРИНА Н. В., ДАВИДЕНКО И. В.,
КУДРЯВЦЕВА Н. И., ДАНИЛЮК О. В.
Киевский национальный университет технологий и дизайна

Цель. Выявление закономерностей эволюции проектного образа ковбоя в условиях кризиса маскулинности в массовой культуре на протяжении XX века и его влияние на современные модные тренды.

Методология. Для определения эстетических и проектно-художественных характеристик образа применены литературно-аналитический и компаративный методы исследования первоисточника; осуществлен стилистический и композиционный анализ современных модных тенденций, основанных на адаптации проектных характеристик образа ковбоя в дизайне костюма.

Результаты. Определено, что образ и символ ковбоя в мировой культуре имеет огромное влияние на тенденции мужской и женской моды как на протяжении XX века, так и сегодня. Это влияние обусловлено рядом социальных, экономических и экологических факторов, при согласованности которых возникает эстетично-образная потребность в возвращении образа ковбоя как ролевой модели в обществе и как образа-символа в культуре, искусстве и дизайне. Охарактеризованы принципы внедрения художественно-композиционных составляющих образа ковбоя в современных коллекциях костюма в сегменте массовой моды. Определены средства распространения идеи разумного потребления (smart consumerism) и реновации текстиля в дизайне модной одежды. На основе предпроектного анализа охарактеризован образно-художественный интерес адаптации свойств одежды в стилистике «вестерн» к формированию индивидуального гардероба потребителя. Сформирована концепция проектирования и разработана структура соответствующей коллекции для

wide layers of consumers of clothes as a product of fashion is developed.

The scientific novelty. Identification of the main design and artistic characteristics of the historical costume of the Wild West and their transformation in the development of image-compositional structure of the costume in modern fashion. The elements of sign-information stylistics of this project image are revealed and their influence on modern fashion tendencies in both men's and women's fashion is determined. Approaches to the design and artistic modeling of women's clothing as a fashion product based on the renovation of textile products are identified.

The practical value. The significance is due to the possibility of using the results of research in the design of clothing for men and women in retro and eco-style "western", taking into account current fashion trends, as well as the ability to predict the further development of the cowboy image in mass culture and its influence on fashion trends.

Key words: *design image; stylistic characteristics; retro trends; ecodesign; smart consumerism; textile renovations; denim; individual consumer wardrobe; modern fashion trends.*

широких слоев потребителей одежды как продукта моды.

Научная новизна. Выявлены основные проектно-художественные характеристики исторического костюма эпохи Дикого Запада и их трансформации в современном проектировании одежды при разработке образно-композиционной структуры костюма. Охарактеризованы элементы знаково-информационной стилистики данного проектного образа и определено их влияние на современные модные тенденции как в мужской, так и в женской моде. Описаны подходы к дизайну и художественному моделированию женской одежды как продукту моды на основе реновации изделий из текстиля.

Практическая значимость обусловлена возможностью использования результатов исследования при проектировании одежды для мужчин и женщин в ретро и эко-стилистике «вестерн», учитывая актуальные модные тренды, а также возможностью прогнозировать дальнейшее развитие образа ковбоя в массовой культуре и его влияние на формирование модных тенденций.

Ключевые слова: *проектный образ; стилистические характеристики; ретро-тенденции; экодизайн; smart consumerism; реновации текстиля; деним; индивидуальный гардероб потребителя; современные модные тенденции.*

ІНФОРМАЦІЯ
ПРО АВТОРІВ:

Чупріна Наталія Владиславівна, д-р мист., доцент, професор кафедри художнього моделювання костюма, Київський національний університет технологій та дизайну, ORCID 0000-0001-7017-6456, Scopus 56835800000, **e-mail:** chouprina@ukr.net

Давиденко Ірина Володимирівна, доцент кафедри художнього моделювання костюма, Київський національний університет технологій та дизайну, ORCID 0000-0002-6355-900X, **e-mail:** irinedavidenko@gmail.com

Кудрявцева Надія Іллівна, доцент кафедри художнього моделювання костюма, Київський національний університет технологій та дизайну, ORCID 0000-0001-7653-9641, **e-mail:** kdnykdny@gmail.com

Данилюк Ольга Володимирівна, магістр, кафедра художнього моделювання костюма, Київський національний університет технологій та дизайну, ORCID 0000-0001-8051-1609, **e-mail:** runaway@ukr.net

Цитування за ДСТУ: Чупріна Н. В., Давиденко І. В., Кудрявцева Н. І., Данилюк О. В. Проектно-образні характеристики костюма епохи «Дикого Заходу» та його вплив на сучасні модні тенденції. *Art and design*. 2020. №4(12). С. 160–172.

[https://doi.org/
10.30857/2617-
0272.2020.4.13](https://doi.org/10.30857/2617-0272.2020.4.13)

Citation APA: Chuprina, N.V., Davydenko, I.V., Kudryavtseva, N.I., Danyluk, O.V. (2020) Design characteristics of wild west costume and its influence on modern fashion trends. *Art and design*. 4(12). 160–172.